نشریه علمی پژوهشی

علوم و فناوری **کامپوزیست**

مطالعه تجربی رفتار ضربهپذیری کامپوزیتهای پایه فوم تقویت شده با پارچههای دوجداره حلقوی تاری

امیرحسین دودانکه¹، هادی دبیریان²*، سعید حمزه³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، مهندسی نساجی، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران 2- دانشیار، مهندسی نساجی، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران 3- کارشناس ارشد، مهندسی نساجی، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران * تهران، صندوق پستی 15875 - 4518 dabiryan@aut.ac.ir

چکیدہ	اطلاعات مقاله
استفاده از منسوجات به عنوان جز تقویت کننده کامپوزیتها سبب بهبود چشم گیر برخی از خواص مکانیکی این مواد از جمله مقاومت در	دريافت: 1399/09/22
برابر بار ضربه میشود. در این پژوهش، رفتار ضربه پذیری کامپوزیتهای برپایه فوم پلی یورتان تقویت شده با پارچههای دوجداره حلقوی	پذيرش: 1400/03/30
تاری مورد بررسی قرارگرفته است. بدین منظور، پارچههای حلقوی تاری دوجداره با متغیرهای ساختمانی از جمله دو ضخامت متفاوت،	・・ ド キー 、 ト
اندازهی مشهای بزرگ و کوچک و همچنین، موقعیت قرارگیری روبرو و غیرروبرو مشها نسبت به هم تولید شد. سپس نمونههای کامپوزیتی	ليدور دن. بارچه دو جداره جلقوی تاری
متشکل از پارچه دوجداره حلقوی تاری به عنوان جز تقویتکننده و فوم پلی یورتان به عنوان زمینه تولید و خواص فیزیکی مدنظر از جمله	پر چه دو بندره منتوی دری کامیوزیت
وزن واحد سطح و کسر حجمی الیاف در آنها اندازهگیری شده است. در آزمون شبه استاتیکی ضربه، مقدار انرژی شکست اندازهگیری شد و	پرر ضربه سرعت پایین
درنهايت همه نمونهها مورد آزمون ضربه سرعت پايين با انرژي اوليه 5 ژول قرار گرفتهاند. نتايج نشان داد با قراردادن پارچه تقويت كننده	فوم
در نمونههای فوم انرژی ضربه این نمونهها حداقل 3 برابر شده است. بیشینه جذب انرژی در نمونه دارای پارچه با مش بزرگ، ضخامت زیاد	پارامترهای ساختمانی
و قرار گیری غیرروبروی مشها نسبت به هم رخ داده است که این مقدار برابر 2.858 ژول میباشد. به طور میانگین، جذب انرژی کامپوزیتها	
با افزایش ضخامت نمونهها، 21.2 درصد، با تغییر اندازه مشها از کوچک به بزرگ 9.5 درصد و با تغییر موقعیت مشها از حالت روبرو به	
حالت غيرروبرو 47.3 درصد افزايش پيدا كرده است.	

Experimental Study of the Impact Properties of Foam Based Composites Reinforced with Warp-Knitted Spacer Fabric

Amirhossein Dodankeh¹, Hadi Dabiryan^{1*}, Saeid Hamze¹

1-Textile Engineering Department, Amirkabir University of Technology (Tehran Polytechnic), Tehran, Iran. * P.O.B. 15875-4413, Tehran, Iran, dabiryan@aut.ac.ir

Keywords	Abstract
Warp knitted spacer fabric Composites Low velocity impact Foam Geometrical parameter	Using fabrics as reinforcement of composites considerably leads to improve some of mechanical properties include resistance to the impact loads. In this paper, the impact behavior of polyurethane foam-based composites reinforced with warp-knitted spacer fabric is investigated, experimentally. For this purpose, warp-knitted spacer fabric with different structures such as two different thickness, small and large mesh sizes and position of the meshes facing each other and not facing each other were produced. Then composite samples were fabricated using warp-knitted spacer fabrics as reinforcement, and polyurethane foam as matrix. The physical properties of samples like weight per unit area and fiber volume fraction of composite were measured. The failure energy of prepared samples was measured during quasi-static impact test, and finally low velocity impact with an initial energy of 5 J was carried out on composite samples. The results showed that the impact energy of samples is increased at least tripled by using the reinforcement. The maximum energy absorption is 2.858 J which is related to the samples reinforced with fabric with large mesh, high thickness and not facing of the meshes relative to each other. Generally, the energy absorption on average has been increased 21.2% by increasing the thickness, 9.5% by increasing the size of the meshes from small to big, and 47.3% by changing the position of the meshes from facing to non-facing.

گسترده مواد کامپوزیتی در ساخت اجزای مکانیکی، شناخت خواص ضربهای این مواد (از سرعت کم تا زیاد) همچون خواص ایستای آنها به منظور اطمینان یافتن از قابلیت اطمینان سازه حین باربری امری ضروری است[1]. پارچههای

امروزه، استفاده از مواد کامپوزیتی به عنوان ماده انتخابی به جای مواد فلزی در بسیاری از کاربردهای فناوری مشاهده میشود. بنابراین، با توجه به کاربردهای

Please cite this article using:

برای ارجاع به این مقاله از عبارت زیر استفاده نمایید:

1- مقدمه

Dodankeh, A.H., Dabiryan, H., and Hamze, S., "Experimental Study of the Impact Properties of Foam Based Composites Reinforced with Warp-Knitted Spacer Fabric ", In Persian, Journal of Science and Technology of Composites, Vol. 8, No. 1, pp. 1353-1362, 2021.

دوجداره بهعلت ویژگیهای منحصر بهفرد، امروزه در کاربردهای جدیدی همچون صنایع حمل و نقل و صنایع عمرانی مورد استفاده قرار می گیرند. از طرف دیگر، چندین سال است که کامیوزیتها به علت ویژگیهای خاص خود از جمله سبكي سازه و ارزان تر بودن مورد توجه صنايع مختلف قرار رفته اند. در این بین، توجه به بارهای دینامیکی به خصوص رفتار سازهها در برابر ضربه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. پارچههای دوجداره حلقوی تاری، پارچههایی تشکیل شده از دولایه پارچه ی حلقوی تاری هستند که این دولایه توسط نخ های واسط به هم متصل میگردند. این اتصال بین دولایه توسط نخ ها به گونه ای است که فضای خالی بین دولایه توسط همین نخ ها پر میشود و به ساختار پارچه حالت سه بعدی میدهد از این رو پارچههای دوجداره ضخامت بیشتری نسبت به پارچههای معمولی دارند[2] به عنوان پارچهای برای استفاده به عنوان رویهی صندلیها، پارچهی دوجدارهی حلقوی تاری دارای خاصیت بسیار بهتری در انتقال رطوبت، خواص فشارپذیری بهتر، قابلیت عبور هوای بهتر و مقاومت حرارتی کمتر از فوم پلی یورتان است. بههمین دلیل این پارچهها بهطور گستردهای در منسوجات حمل و نقل، منسوجات ورزشی و پوشاک همانند پدها و كفشهاى ورزشى استفاده مىشوند[3]. شكل 1 تصويرى از پارچه دوجداره حلقوی تاری را نشان میدهد. پارچههای دوجداره به دلیل ساختاری خاص و سه بعدی در راستای ضخامت دارای المانهایی است که قادرند در برابر بار ضربه که ماهیت آن نیروی خارج صفحه ای است، مقاومت کنند[4].

Fig. 1 warp knitted spacer fabric

شکل1 پارچه دو جداره حلقوی تاری

در مطالعات پیشین [5-10] تعاریف مختلفی برای ضربه سرعت پایین ارائه شده است، اما مفهومی از ضربهی سرعت پایین در این مقاله مدنظر است که در آن سرعت ضربهزننده در آن کمتر از m/s باشد.

مطالعات زیادی بر روی خواص فشارپذیری پارچههای حلقوی تاری به صورت ایستا انجام شده است که بیشتر آنها تحت عناوینی چون رفتار جذب صوت، توزیع فشار، قابلیت گذردهی هوا، مقاومت حرارتی و ... به چاپ رسیدهاند. همچنین بعضی از فاکتورهای تاثیرگذار در رفتار فشار پذیری ایستا پارچههای

حلقوی تاری از قبیل جنس الیاف، طرح بافت و موقعیت قرارگیری جدارهها یا نخ کشی، زاویه نخهای اتصال^۲ و تعداد نخهای اتصال توسط ارمکان و روی[11] بررسی شده است. جهت گیری الیاف در بعد سوم نقش اساسی در خواص مکانیکی کامپوزیتهای ساندویچی تقویتشده با پارچه های دوجداره دارند[12]. همچنین تحقیق دیگری[13] نشان داد، جهت گیری نخهای اتصال نقش مهمی در خواص ضربهپذیری کامپوزیتهای تقویت شده با پارچههای دوجداره حلقویپودی دارند. چاووژی و هایرولانگ[14] به بررسی تجربی رفتار فشارپذیری فوم مصنوعی تقویت شده با پارچههای دوجداره حلقوی تاری پرداختند و مشاهده کردند که همه نمونههای کامپوزیتی در مقایسه با منظم-ترین نمونه فوم، مقاومت فشاری و نقطه تسلیم به مراتب بهتری دارند. نتایج نشان داد که تمام پارامترهای ساختمانی پارچه بر فشارپذیری نمونههای کامپوزیتی تأثیرگذار هستند.

فومها از ماده اصلی مختلف از جمله پلیمر و فلز ساخته میشوند. این مواد به علت ریزساختار خاصی که دارند، دارای خواص جالبی چون نسبت استحکام به وزن بالا، جذب بالای انرژی در اثر اعمال ضربه، قابلیت بالای تغییرشکل پلاستیک، خواص گرمایی و صوتی مطلوب و... هستند[15–17]. فوم های ترد^۳ به طور گسترده در صنایع حمل و نقل جهت جلوگیری از صدمه به سرنشینان در برخوردهای از جلو یا پهلو استفاده می گردند. استفاده از این مواد منجر به بهبود قابل توجهی در ایمنی غیر فعال وسایل نقلیه با مکانیزم اتلاف و جذب انرژی میشود[18]. استحکام بالای فشاری و جذب بالای انرژی در طول فاز تنش پایا^۴ سبب شده است که فومها به ویژه فومهای فلزی سلول باز دارای ویژگی جذب انرژی بر وزن مطلوبی باشند[19].

مطالعاتی نیز بر روی تاثیر ساختمان پارچههای دوجداره در مواجهه با بارگذاری ضربه بر روی این پارچه ها انجام شده است. حسامی و همکاران[20] ظرفیت جذب انرژی در کامپوزیتهای تقویت شده با پارچههای حلقوی پودی سهبعدی را مورد بررسی قرار دادند و نتیجه گرفتند که بافت ریب نسبت به بافت اینترلاک، برای تولید کامپوزیت سهبعدی در برابر ضربه مقاومت بیشتری از خود نشان میدهند. یکی از مشکلات کامپوزیتهای ساندیچی رایج تحت اصابت ضربه با سرعت كم، تورق پوستهها و جداشدن هسته از پوسته تحت اصابت ضربه مى باشد [21]. ما و همكاران [22] رفتار تحت اصابت ضربه کامپوزیتهای ساندویچی با هسته فومی و پوسته تشکیل شده از نانو کامپوزیت تقویت شده با پارچه حلقوی تاری تحت اصابت ضربه عرضی را بررسی کردند. ژائو فانگ و همکاران[23] به مطالعه تجربی رفتار ضربه پذیری و فشار پذیری پس از ضربه بر روی پارچههای دوجداره حلقوی تاری پرداختند. نتایج بررسی نشان داد که پارچه دارای سطح بسته تر و نخ اتصال ضخیم تر،دارای قله نیروی کمتر، توانایی جذب انرژی بیشتر، عمق آسیب کمتر و نرخ افت بیشتر در مقاومت مانده است. همچنین بیان کردند پارچه های با ضخامت بیشتر دارای ویژگی های بهتر هستند ولی نرخ افت ویژگی ها در آنها کمتر است.

ریز می علی بهتر مسمعا ولی نرع مع ویر می عام (به عمر مسلم) تحقیقات پیشین نشان داد خواص ضربه کامپوزیتها کاملا متأثر از خواص مکانیکی مواد تشکیل دهنده آنها است، اما یکی از مواردی که در این تحقیقات به آنها کمتر اشاره شده است بررسی تاثیر پارامترهای ساختمانی پارچه دوجداره حلقوی تاری بر خواص ضربه کامپوزیتهای تولیدی از آنها می باشد. به این مفهوم که سهم هریک از پارامترهای ساختمانی پارچه دوجداره حلقوی تاری از قبیل ضخامت، اندازه مش، موقعیت یا زاویه مش و حتی تراکم مش در خواص ضربه این نوع پارچه ها یا کامپوزیت های تولیدی از آنها به چه میزان

136

³ Crushable foams

⁴ Plateau stress

میباشد. به همین علت در این پژوهش به بررسی تاثیر پارامترهای ساختمانی ضخامت، اندازه مش و موقعیت قرارگیری مش های پارچه حلقوی تاری دوجداره به کار رفته در کامپوزیت تهیه شده از این پارچه بر پایه فوم پلی یورتان، در برابر بار ضربه سرعت پایین پرداخته شده است. در این پژوهش انتظار می رود با قرار گرفتن فوم پلی یورتان در بین پارچه دوجداره حلقوی تاری مقاومت در برابر ضربه کامپوزیتهای تقویت شده با پارچه های دوجداره حلقوی تاری نسبت به نمونه های فوم بدون تقویت کننده بهبود یابد. همچنین به بررسی سهم تاثیر هریک از پارامترهای ساختمانی پارچه دوجداره حلقوی تاری در بهبود خواص ضربه کامپوزیت های پایه فوم تقویت شده با آنها پرداخته خواهد شد.

2-بررسی تجربی 2-1-مواد

جهت تولید نمونههای پارچهی دوجداره حلقوی تاری، از نخ پلی استر استیپل برای بافت جدارهها و نخ پلیاستر تک رشته جهت استفاده در نخهای اتصال استفاده شد. جدول 1 اطلاعات نخهای مورد استفاده برای بافت نمونههای پارچه را نشان میدهد.

جدول 1 اطلاعات نخ های مورد استفاده در بافت پارچهها

Table 1 yarns information used in knitting of fabric				
مدول الاستيسيته (gf/Tex)	ظرافت خطی(Tex)	نوع نخ		
242.9	18.5	پلی استر- استیپل		
440.7	42.3	پلی استر- تک رشته		

پارچهها با دو آرایش متفاوت در نخهای اتصال، دو اندازهی متفاوت مشهای جدارهها و دو ارتفاع(ضخامت) متفاوت طبق نیاز این پژوهش بر روی ماشین راشل دو میله سوزن تولید شدهاند. برای سهولت در نامگذاری پارچهها با پارامترهای ساختمانی متفاوت از یک کدگذاری خاص برای این پارچهها استفاده شده است که این کدگذاری در جدول 2 موجود است. برای مثال، طبق جدول 2، نمونه BHN نمونهی دارای مش بزرگ، ضخامت زیاد و موقعیت مشهای غیر روبرو نسبت به هم است.

جدول 2 كدگذارى نمونەھاى پارچە

Coding of fabric specimens			
مورد	شرح		
اندازه مش	بزرگ/کوچک(Big/Small)		
ضخامت	کم/زیاد (Low/High)		
موقعيت مشها	(Face to face /Not face to face) هدهافته بوده		
نسبت به هم	(6.76 ·		

پس از بافت نمونهها با پارامترهای ساختمانی متفاوت، برخی از ویژگیهای فنی پارچههای تولیدی اندازه گیری شد که در جدول 3 ارائه شده است. با توجه به طرح بافت پارچهها و توجه به شکل 2 که در آن هندسه شش ضلعی مشها به نمایش گذاشته شده است، تمام نمونهها در اضلاع 3،4 او 6دارای دو حلقه هستند؛ تنها تفاوت در مش نمونههایی که در ادامه به عنوان اندازه مش

معرفی می شود، تفاوت در تعداد حلقههای پارچه در اضلاع 2 و5 است. به این ترتیب که اندازه اضلاع 2 و 5 یا اندازه مش نمونههای سوراخ بزرگ 5c و اندازه مش نمونههای دارای سوراخ کوچک 3c می باشد. لازم به ذکر است که پارامتر c عکس 'CPC (تعداد رج در واحد طول) می باشد.

جدول 3 ویژگیهای فنی پارچههای تولیدی Table 3 Technical characteristics of manufactured fabrics

وزن واحد سطح (g/m2)	اندازه مش (mm)	ضخامت اسمی(mm)	CPC ²	WPC ²	كد نمونه
525.81	5c	7	7.91	4.41	BLN
406.75	5c	7	8.32	3.29	BLF
619.42	3c	7	8.09	4.8	SLN
641.97	5c	14	8.27	3.3	BHF
791.29	5c	14	7.7	4.77	BHN
828.11	3c	14	7.82	4.69	SHN

تعداد رج در واحد طول(سانتی متر) (CPC(Corse per centimeter)

تعداد رديف در واحد طول(سانتي متر) (WPC(Wale per centimeter

شکل2 تصویری شماتیک از هندسه شش ضلعی مشها را به نمایش می گذارد.

Fig. 2 Schematic of the hexagonal geometry of the meshes شکل 2 شماتیکی از هندسه شش ضلعی مشها

همچنین در شکل 3 تصویر واقعی از نمونههای پارچه تولیدی با ضخامت متفاوت، موقعیت قرارگیری مشها نسبت به هم و اندازه مشهای متفاوت دیده میشود.

137

نشريه علوم و فناوري كامپوزيت

¹ Course Per Centimeter

 $^{^{\}rm 2}$ The values were measured according to ASTM D8007-15e1.

Fig. 3 Structural parameter of warp knitted spacer fabric شکل 3 پارامترهای ساختمانی پارچه دوجداره حلقوی تاری

جهت تولید نمونههای کامپوزیتی بر پایه فوم لازم است تا از فوم پلی یورتان دوجزئی با نسبت 1:1 وزنی از ایزوسیانات و پلی اُل که دارای رشد حجمی 7-10 برابر پس از تکمیل واکنش تولید فوم میباشد استفاده شده است. شکل 4 پارچه آماده در قالب تولید کامپوزیت و همچنین مراحل نهایی قالب گیری نمونه کامپوزیتی را نشان میدهد.

Fig. 4 Molded samples a) Fabric placed in the mold b) The final stages of molding

شکل 4 نمونههای قالبگیری شده الف)پارچه قرار دادهشده در قالب؛ ب) مراحل نهایی قالبگیری

در جدول4 برخی از ویژگیهای فیزیکی فوم مورد استفاده در این پژوهش نشان داده شده است.

جدول 4 ویژگیها فیزیکی فوم پلی یورتان

Table 4 physical properties of PU foam				
ویژگی ایزوسیانات پلی اُل				
550-350	270-180	ویسکوزیته در دمای ۲۰ درجه سانتیگراد (MPa.s)		
18-15	18-15	زمان ژل شدن(S)		
25-20	25-20	زمان پخت(S)		

برای تولید کامپوزیتهای تقویت شده به وسیلهی پارچههای دوجداره حلقوی تاری بر پایه فوم روش منحصر به فرد و توصیه شدهی خاصی در هیچ مرجعی مشاهده نشد، بههمین منظور با مطالعه در پژوهشهای تقریبا مشابه پیشین این نتیجه حاصل شد با توجه به اندازه نهایی نمونه در آزمون ضربه سرعت پایین، باید قالبی با ابعاد 15×15 سانتی متر مربع تهیه شود. همچنین، قالب مناسب باید از تمام جهات محصور باشد تا رشد فوم در فضای بین جدارهها و همچنین مشهای جدارهها به صورت کامل صورت گیرد، به همین منظور و با استفاده از پلی آمید فشرده و دستگاه فرز، مکعبی به ابعاد نهایی از صفحه پلی آمیدی خارج گردیده و سطح قالب به کمک د ستگاه سنگ هموار و صیقلی گردیده ا ست. برای م شاهدهی چگونگی انجام واکنش و همچنین

محصور شدن نهایی از شیشه برای پوشاندن کامل قالب استفاده شده است. از هر ۶ نمونه پارچه تولید شده 4 نمونه پارچه در ابعاد 15×15 سانتیمتر تهیه شد و بعد از قرار گرفتن در قالب، فرآیند تهیه کامپوزیت ها با استفاده از فوم دو جزئی روی این نمونه های پارچه ها به انجام ر سید. در مرحله بعد با توجه به ویزگی های ظاهری مناسب نمونه ها از جمله سطح صاف و ضخامت شلبت 7 و 14 میلیمتر، 3 نمونه کامپوزیت جهت ا ستفاده در آزمون ضربه سرعت پایین انتخاب شدند تا به این شکل تکرار پذیری آزمایشها نیز مورد ارزیابی قرار گیرد.

جدول 5 مشخصات نمونههای کامپوزیتی تولید شده را نشان میدهد.

توليد شده	كامپوزيتى	نمونه	مشخصات	5	مدول
-----------	-----------	-------	--------	---	------

Table 5 specification of	f prepared composite samples	
كسبحجم البافر(/)	(g/m^2)	نممنه

کسر حجمی الیاف(./)	ورن واحد سطح(-g/iii)	تمونه
15.05	1660.34	BLN
14.09	1541.25	BLF
14.64	1630.32	SLN
11.12	1840.32	BHF
14.61	2407.80	BHN
14.54	2400.11	SHN

2-2-آزمون شبه استاتیکی ضربه

آزمون شبه استاتیکی ضربه با استفاده از سنبه ضربهزننده^۱ ته صاف و با شعاع 13 میلیمتر و با نوک آبکاری و سخت شده جهت تعیین محدودهی انرژی نفوذ و ضربه نمونههای موجود و با توجه به محدودیتهای تعداد نمونههای آزمایش تنها بر روی نمونه فوم بدون تقویت کننده با ضخامت 7 میلیمتر و همچنین نمونه هایی BLF و BHN به ترتیب در ضخامت های 7 و 14 کننده به نظر می سید کمترین انرژی نفوذ را داشته باشند انجام شد. رابطهی تجربی نیرو بر حسب جابجایی ضربهزننده در محل تماس سنبه، برای شرایط مرزی گیرهی محکم غیرمتحرک(چهار طرف گیردار) ر سم شد. آزمون اندازه گیری مطح زیر منحنی نیرو – جابجایی یعنی انرژی جذب شدهی ضربه برای نمونه فوم بدون تقویت کننده با ضخام شد. نتایج حاص از برای نمونه فوم بدون تقویت کننده با ضخام شد. نتایج حاص از بین اندازه گیری سطح زیر منحنی نیرو – جابجایی یعنی انرژی جذب شدهی ضربه برای نمونه فوم بدون تقویت کننده با ضخامت 7 میلیمتر و نمونه BLF نشان می دهد که انرژی ضربه در نمونه BLF بیش از 3 برابر نمونه فوم بدون تقویت کننده است. شکل 5 نمودار نیرو – جابجایی نمونه فوم با ضخامت 7 میلیمتر بدون تقویت کننده و نمونه و میه این از 3 برابر نمونه فوم با ضخامت 7 میلیمتر

Fig. 5 Impactor displacement-force diagram from quasi-static penetration test of a)foam without reinforcement b)BLF شكل 5 نمودار نيرو جابجايى ضربه زننده در آزمايش شبهاستاتيكى نفوذ نمونه الف) فوم بدون تقويت كننده ب)BLF

با توجه به شکل 5 هم بیشینه نیرو تحمل شده و هم جابجایی نوک سنبه تا قبل از شکست کامل نمونه BLF نسبت به نمونه فوم بدون تقویت کننده به مقدار قابل توجهی بیشتر شده است. در نمونه BLF به نظر می رسد قلهی اول نمودار مربوط به پارگی جداره ی بالایی پارچه تقویت کننده می با شد پس از آن سنبه وارد بعد ضخامت کامپوزیت و درگیری میان فوم و نخ های ات صال پارچه تقویت کننده شده است و قله های بعدی مربوط به شکست نخ های پارچه تقویت کننده شده است و قله های بعدی مربوط به شکست نخ های دوم م شاهده می شود که می تواند مربوط به شکست جداره ی زیرین پارچه دوجداره با شد. در رابطه با نمونه فوم بدون تقویت کننده نیز قله ی نمودار نیرو مربوط به تسلیم نمونه در مقابل بار فشاری شبه استاتیکی می باشد، بعد از آن نمونه فوم مقاومت خود را از دست داده و قله بعدی نیز به نظر مربوط به مرحله فشرده شدن¹ فوم می باشد.

2-3-آزمایش ضربه سرعت پایین

آزمایش های بار ضربه ای سرعت پایین بر روی تمام نمونه های کامپوزیتی ساخته شده، توسط دستگاه استاندارد سقوط آزاد انجام شد. پیش از قرار دادن هر نمونه تحت بارگذاری ضربه ای، ابتدا آن نمونه در محل مناسب خود با تکیه گاهی که شرایط مرزی چهارطرف گیردار و ثابت را ار ضا کند، قرار داده شد. در تمامی آزمایش ها، فقط اولین ضربه در نظر گرفته شده و از برخورد ضربهزننده با نمونه و ثبت ضربههای مکرر بعدی جلوگیری به عمل آمده است. در تمامی آزمایش های استاتیکی و ضربه، سنبه از یک نوع و اندازه با سطح ضربه ی صاف، شعاع 13 میلی متر و نوک آبکاری و سخت شده بود. همچنین، جرم وزنه مت صل به د ستگاه ضربه، ارتفاع د ستگاه آزمون ضربه نمونه ها از آزمون شبه ا ستاتیکی نفوذ و محدودیتهای د ستگاه آزمون ضربه تنظیم شد که انرژی اولیه ضربه، ارتفاع د ستگاه بر روی 20 سانتی متر تنظیم شد که انرژی نفوذ در این آزمون با شرایط ذکر شده برابر 5 ژول خواهد بود. تعداد نقاط انحرافی که تو سط حسگر شتاب سنج موجود در نوک ضربه زننده دستگاه ثبت شده است بسیار زیاد است، لذا برای اینکه تحلیل نتایج به در ستی صورت گیرد، لازم است که نقاط انحرافی حذان شود تا نمودا رنمال

1 Densification

ضربه که ۱ صطلاحاً به آن زنگوله تماس می گویند حاصل شود. در همین را ستا، ابتدا خروجی های شتاب-زمان هر 3 نمونه کامپوزیتی از هر 6 نمونه پارچه تولیدی با ۱ ستفاده از قوانین فیزیک ضربه به نمودارهای نیرو-جابجایی تبدیل شدند، سپس خروجی های نیرو-جابجایی نمونه های کامپوزیتی دارای پارچه های یک سان میانگین گیری شده و داده های میانگین هر 3 نمونه filtfilt مورد آزمون ضربه ۱ ستخراج شده است. با ۱ ستفاده از تابع filtfilt کامپوزیت مورد آزمون ضربه ۱ ستخراج شده است. با ۱ ستفاده از تابع itid انحرافی عمل میکند، نقاط انحرافی داده های میانگین 3 نمونه کامپوزیتی از هر پارچه که در مرحله قبل ۱ ستخراج شد حذف گردید. با توجه به ساختار از من پارچه که در مرحله قبل ۱ ستخراج شد حذف گردید. با توجه به ساختار این تابع فیلتر، امکان تغییر مرتبه فیلتر وجود دارد تا منحنی هرچه بی شتر به شکل نر مال درآید. تابع filtfilt حد بالایی در فیلتر نقاط انحرافی دادر به

همین دلیل از توابع کمکی دیگر نیز برای نرمال کردن نتایج حاصل از میانگین آزمون ضربه استفاده شده است. شکل 6 نمونهای از خروجی حاصل از آزمون ضربه برای نمونه BHN به صورت فیلتر شده و فیلتر نشده را نشان میدهد.

Fig. 6 Filtered and non-filtered impact output for BHN شکل 6 خروجی آزمون ضربه به صورت فیلتر شده و فیلتر نشده برای نمونه

شکل 6 خروجی ازمون ضربه به صورت فیلتر شده و فیلتر نشده برای نمونه BHN

خروجی د ستگاه سقوط آزاد موجود در این پژوهش به صورت دادههایی از جنس شتاب و جابجای نوک ضربه زننده است. جهت یافتن انرژی جذب شده ضربه و همینطور اطلاعات دیگر مورد نیاز از آزمون سقوط آزاد لازم است تا با انتگرال گیری به روش ذوزنقهای از شتاب به زمان و از زمان به جابجایی دست یافت و با استفاده از جرم ضربه زننده و قانون اول نیوتون نیرو متنا سب با شتاب در هر لحظه نیز محا سبه کرد تا بتوان برر سی دقیق تری از نتایج قرار گیری انواع نمونههای پارچه در کامپوزیتهای مورد ازمایش به عمل آورد.

3-**نتايج و بحث**

پس از انجام آزمون ضربه سقوط آزاد بر روی نمونهها به بررسی تاثیر ضربه بر روی هریک از نمونهها پرداخته شد. نتایج این بررسی به طور کلی نشان داد

نمونههای BLN, BLF, SLN یه طور کامل دچار شکست شده و ضربه زننده از آنها گذشته است. نمونه یBHF دچار صدمات زیادی شده اما ضربه زننده به طور کامل از آن عبور نکرده و نمونههای BHN, SHN نیز تنها دچار صدماتی سطحی شده اند. برای بررسی دقیق تر، چگونگی رفتار آنها در مقابل بار ضربه باید به دادههای حاصل از آزمایش توجه بیشتری شود. شکل 7 نمای جلویی و پشتی شکست برای نمونههای SLN , BHN را نشان میدهد. در نمونههایی که ضربه زننده به طور کامل از آنها عبور کرده یا به آنها صدماتی جدی وارد کرده است، جذب انرژی ضربه همراه با قلههای زیاد و شوک بوده است.

Fig. 7 Front and back failure view of samples a)SLN b)BHN BHN(ب SLN(الشکل 7 نمای جلویی و پشتی شکست در نمونههای الف)

در بررسی موردی نمونهها مشهود است نمونههای دارای ضخامت بیشتر توانایی بیشتری برای جذب انرژی ضربه دارند. همچنین برای مقایسه دقیق ترِ نمونهها با یکدیگر، بهتر است تا نمودار نیرو- جابجایی نوک ضربهزننده در برخورد با نمونههای کامپوزیتی تولید شده رسم و اطلاعات مورد نیاز از این نمودارها برداشت شود.

شکل 8 نمودار نیرو- جابجایی نمونههای BLN و SLN را نشان میدهد. همانطور که در شکل 7 دیده می شود، تفاوت دو نمونه مورد مقایسه در اندازه مش است و به طور کلی تفاوت چشم گیری بین نیروی ضربه در دو نمونه دیده نمی شود.

روی هر دو نمودار شکل 8 سه نقطه عطف نمودار (قله) مشخص گردیده است، در توضیح مکانیزم شکست این نمونه ها باید ذکر شود به نظر می سد نقطه شماره 1 مربوط به شکست و پارگی جداره بالایی پارچه یا کامپوزیت تولیدی است یعنی بیشترین نیروی وارد شده به نوک سنبه در هنگام ورود به ضخامت نمونه ها بوده است. بنظر می سد قله ی شماره 2 مربوط به عبور ضربه زننده از فضای داخلی نمونه های کامپوزیتی می باشد، به علت این که در این فضا نخ های ات صال همراه فوم وجود دارد ضربه زننده جهت عبور باید به نیروهای فوم-نخ اتصال و نخ اتصال -یارچه جداره که به صورت بافت می باشد غلبه کند

به همین دلیل افزایش نیرو قابل ملاحظه است. با دیدی مشابه در رابطه با قله شماره 3 نیز بیان میگردد که بنظر میر سد این قله مربوط به مقاومت جداره پایینی پارچه و انرژی شکست جداره پایینی میباشد.

Fig. 8 Displacement-force diagram of composite samples with mesh size a) Small b) Big

شکل 8 نمودار نیرو جابجایی نمونههای کامپوزیتی با لندازه مش الف)کوچک ب)بزرگ

شکل 9 نمودار نیرو-جابه جایی نمونههای BLFو BHF را نشان میدهد. طبق شکل 9 تفاوت نمونهها در ارتفاع پارچه تقویت کننده است؛ بدین ترتیب، نمونههای با ضخامت بیشتر، نیروی ضربهی بیشتری را تحمل می کنند.

اما در تو ضیح مکانیزم های شک ست این دو نمونه که از لحاظ ضخامت با یکدیگر تفاوت دارند باید ذکر شوند تفسیر قله های نمودار دقیقا مانند شکل 9 می باشد که بنظر میرسد قلهی شماره 1 مربوط به شکست جداره بالایی و عبور از جداره ی بالایی می باشد، قلهی شماره 2 مربوط به غلبه نیروی ضربه بر مقاومت نخ های ات صال و فوم در بعد ضخامت پارچه تقویت کننده بوده و قلهی شماره 3 مربوط به خروج ضربه زننده از بعد شوم نمونه و شکست جداره پایینی می باشد.

منطقی است از آنجایی که هنگام برخورد اولیه ضربه زننده با نمونه کامپوزیتی به علت سالم بودن نمونه تقویت کننده و فوم هردو باهم در مقابل بار ضربه مقاومت می کنند به همین دلیل قلهی اول نمودار از قله سوم بیشتر با شد در حالی که بیان می شود عامل اصلی مقاومت در برابر ضربه جداره های بالایی و پایینی هستند.

140

Fig. 9 Displacement-force diagram of composite samples with height a) Low b) High

شکل 9 نمودار نیرو جلبه جایی نمونه های کامپوزیتی با ضخامت الف)کم ب)زیاد

در ادامه در شکل 10 نمودار نیروجلبه جایی نمونههای BHF و BHN که موقعیت قرارگیری دیوارهها در این نمونههای متفاوت است دیده میشود.

Fig. 10 Displacement-force diagram of composite samples with different position of the meshes a)Facing b)Non-facing شکل 10 نمودار نیرو جابه جایی نمونههای کامپوزیتی با موقعیت قرارگیری

ديوارهها نسبت به هم الف)روبرو ب)غيرروبرو

همانطور که از شکل 10 در مقایسه با شکل های 8 و 9 دیده می شود قله ی ا صلی یا دارای بی شترین نیرو ضربه در نمونه های با ضخامت بالا موقعیتی متفاوت دارند. در نمونه های با ضخامت زیاد بعد از برخورد ضربه زننده با نمونه ابتدا قله شماره 1 مربوط به مقاومت نمونه و مخصو صا جداره بالایی در برابر ضربه مشاهده می شود، از آنجایی که ضربه زننده توانایی و انرژی لازم برای شک ست جداره بالا و عبور از نمونه را ندارد، قله ی شماره 2 به علت فشرده سازی نمونه رخ داده و بعد از اینکه نیروی ضربه به جداره دوم ر سید یعنی جداره دوم نیز نقش خود را در برابر بار ضربه بازی کرد قله ی شماره 3 رخ می دهد

شکل 11 نمودار نیرو- جابجایی نمونههای BHN و BHN که دارای بیشترین نیروی ضربه و بیشترین انرژی ضربه در بین همه ی نمونهها هستند را برای ضربه سقوط آزاد نشان میدهد.

شكل 11 نمودار نيرو جابه جايي نمونههاي كامپوزيتي الف)BHN ب)SHN

همانطور که قابل انتظار بود بیشترین انرژی ضربه و بیشترین نیروی ضربه در نمونه های با ضخامت زیاد رخ داد اما از مقاید سه نمودار نیرو-جابجایی نمونه های BHN و SHN در شکل 11 می توان پی برد شکل این دو نمونه با یکدیگر دارای تفاوت های اساسی است به حدی که نمیتوان برای نمونه SHN مانند 5 نمونه دیگر 3 قله را م شخص کرد. این طور بنظر می سد که نمونه SHN به علت قرار گیری غیر روبرو مش ها نسبت به هم و همین طور ضخامت زیاد توانایی بالایی در میرایی انرژی ضربه و از بین بردن تمرکز تنش SHN ناشی از برخورد نوک ضربه زننده با نمونه دارد. قلهی شماره 1 در نمونه SHN ناشی از برخورد فربه زننده با نمونه و پا سخ نمونه در فرآیند ف شرده سازی است و قلهی شماره 2 بعد از همراهی جداره دوم در مقاومت نسبت به نیروی ضربه رخ داده است.

جدول 6 برخی ویژگی های مکانیکی نمونه های مورد آزمایش ضربه را به صورت میانگینی از تکرار آزمایش نشان میدهد. انرژی جذب شده نمونهها در این پژوهش با استفاده از محاسبه مساحت زیر نمودار نیرو- جابجایی هریک از آنها به دست آمد.

جدول 6 برخی ویژگیهای مکانیکی نمونههای کامپوزیتی

Table 6 Some mechanical properties of composite samples					
	جابجايي متناظر	انرژی جذب	بيشينه	بيشينه	
	با بيشينه نيرو	شده ضربه	نيروى ضربه	شتاب	کد نمونه
	(mm)	(J)	(N)	(m/s ²)	
	خارج از محدوده آزمایش	2.322	281.01	103.66	BLN
	خارج از محدوده آزمایش	1.319	250.21	92.43	BLF
	خارج از محدوده آزمایش	2.1555	310.03	114.52	SLN
	7.1	2.407	325.73	120.33	BHF
	7.06	2.858	421.5	155.71	BHN
	13.53	2.572	373.13	139.5	SHN

از مقای سه نمونه های BHF و BHN باهم و مقایسه نمونه های BLN و BHN با هم و همچنین، مقای سهی نمونههای SLN و SHN بایکدیگر، تأثیر ضخامت نمونه یا ارتفاع پارچهی تقویت کننده به وضوح دیده می شود. اختلاف کسر حجمی الیاف در نمونهها در این د ستهبندی ا شاره شده که ضخامت پارامتر ساختمانی متغیر آنها است، کمتر از 3٪ است، ولی تفاوت مقدار بیشینه شتاب و نیروی ضربه و همچنین انرزی جذب شده ضربه در نمونههای با ضخامت بیشتر با نمونههای با ضخامت کمتر، بسیار قابل توجه است. از بررسی تاثیر ضخامت در نمونه های مورد مقایسه در این قسمت بردا شت می شود هرچه ضخامت نمونه های کامپوزیتی افزایش یابد، عملکرد نمونه در بی شینه نیروی ضربه، بیشینه شتاب ضربه و انرژی جذب شده، بهتر می شود. ولی باید توجه داشت، بین افزایش ضخامت و افزایش خواص ضربه پذیری نمونهها هیچ ارتباط م شخ صی یافت نشد؛ به طوری که با دوبرابر شدن ضخامت نمونه ها، چنین نسبی در افزایش انرژی جذب شده ضربه یا نیروی ضربه مشاهده نشد. با مقایسهی تأثیر اندازهی مش پارچه جدارهها در نمونههای BLN و SLN با هم و همچنین نمونههای BHN و SHN با یکدیگر، مشاهده می شود که بین کسرحجمی نمونههایی که با هم در یک گروه برای مقایسه قرار دارند، تفاوت قابل توجهي وجود ندارد و تفاوت كسر حجمي الياف نمونههاي اين گروه كمتر از 0.5% است، بنابراین، تأثیر پارامتر های ساختمانی پارچه تقویت کننده به خصوص در این مقایسه یعنی اندازه مش قابل مشاهده خواهد بود.در نمونههای با ضخامت زیاد هنگامی که اندازه مش بزرگ تر است بیشینه شتاب، بیشینه نیروی ضربه و انرژی جذب شده ضربه بیشتر از هنگامی است که اندازه مش ها کوچک است.در نمونههای با ضخامت کم، نمونههای دارای مش کوچکتر بیشینه شتاب و نیروی ضربه بزرگتر دارند ولی مقدار انرژی ضربه ی جذب شده آنها کمتر از نمونههای دارای مش بزرگ است.

بهطور کلی، به نظر میرسد اندازهی مشهای جدارهها پارامتری است که به تنهایی نمیتوان در مورد اثر آن بر روی خواص ضربهای سازه تقویت شده با آن نظر داد، ولی نکته قابل توجه این است که در کامپوزیتهای تهیه شده از پارچههای حلقوی تاری دوجداره با مشِ بزرگ، ظرفیت نمونه در جذب انرژی

افزایش مییابد، به همین دلیل، به نظر میرسد مش بزرگتر برای کاربردهای جذب و میرایی انرژی، پارامتر ساختمانی بهتر است.

تأثیر موقعیت مشها نسبت به هم در مقایسهی نمونههای BLN و BLB باهم دیگر و همچنین مقایسهی نمونههای BHF و BHN با یکدیگر قابل مشاهده خواهد بود. با توجه به جدول 6 و شکل 4 واضح است اگر موقعیت مشها نسبت به هم غیر روبرو باشد یا به عبارت دیگر، تغییر حرکت لپینگ نخهای اتصال موجب اتصال غیرمستقیم جدارهها باشد، فارغ از ضخامت نمونه، بیشینهی شتاب، بیشنهی نیروی ضربه و مقدار انرژی جذب شده در اثر ضربه بیشتر خواهد شد. همچنین با توجه به نمودار نیرو- جابجایی نمونهها، به نظر میرسد در نمونههایی با اتصال غیر مستقیم یا غیر روبرو، قلههای کمتری در نمودار مشاهده میشود. به عبارت دیگر، میرایی انرژی در این نمونهها بهتر صورت میگیرد.

4-نتیجه گیری

در این پژوهش، نمونههای کامپوزیتی با استفاده از تقویت کننده پارچههای حلقوی تاری دوجداره بر پایه فوم پلییورتان دوجزئی با روش قالب گیری در محیط بسته تهیه شد. بهمنظور بررسی تأثیر پارامترهای ساختمانی جزء تقویت-کننده (پارچه دوجداره) از قبیل ضخامت، اندازهی مش و موقعیت قرار گیری جدارهها نسبت به هم بر روی رفتار ضربه کامپوزیتها، ابتدا آزمون شبه استاتیکی نفوذ و سپس آزمون ضربه سرعت پایین(سقوط آزاد) بر روی نمونهها انجام شد. نتایج نهایی حاصل از این تحقیق تجربی به صورت زیر است:

- با قراردادن پارچه ی تقویت کننده در نمونههای فوم پلییورتان با ضخامت 7 میلیمتر و مقایسه و شماهده نتایج آزمون شبه استاتیکی خروجی های نمودار نیرو-جابجایی نشان داد ، انرژی جذب شده در نمونه های دارای پارچه تقویت کننده با اندازه سوراخ بزرگ، حالت روبروی مش ها و ضخامت کم حداقل 3 برابر شده است.
- با افزایش ضخامت پارچههای تقویت کننده، بیشینهی نیروی ضربه و انرژی جذب شده ضربه در تمام نمونه های پارچه با پارامترهای هندسی مختلف، افزایش مییابد.
- با تغییر موقعیت مش ها از حالت مستقیم به حالت غیر مستقیم در پارچه تقویت کننده، بیشینهی نیروی ضربه و همچنین انرژی جذب شده ضربه توسط نمونه افزایش داشته است.
- به طور کلی در نمونههای پارچه تقویت کننده با مش بزرگ جذب انرژی و میرایی انرژی، همچنین بیشنه شتاب و نیروی ضربه مقدار بزرگتری را از خود نشان میدهد. یعنی با نمونهها با مش جداره بزرگ از نمونههای با مش جداره کوچک، خواص ضربه پذیری بهتری از خود نشان می دهند.

5-مراجع

- Omidi, M. J. and Shokrieh, M. M., "The Impact resistance of Fiber-Reinforced Polymer Composite: A Review," In Persian, Iranian journal of polymer science and technology, Vol. 24, No. 4, pp. 255-277, 2011.
- [2] Yip, J. and Sun, P. N., "Study of Three-Dimensional Spacer Fabrics: Physical and Mechanical Properties," Journal of materials processing technology, Vol. 206, No. 1-3, pp. 359-364, 2008.
- [3] Xiaohua, Y., Hong, H. and Xunwei, F., "Development of the Warp Knitted Spacer Fabrics for Cushion Applications," Journal of industrial textiles, Vol. 37, No. 3, pp. 213-223, 2008.
- [4] Hasanalizadeh, F., Dabiryan, H. and Sadighi, M. A., "Semi-Empirical Model to Predict the Low-Velocity Impact Behavior of Weft-Knitted

142

Spacer Fabrics Reinforced Composite," In Persian, Journal of Science and Technology of Composites, Vol. 05, No. 01, pp. 117-126, 2018.

- [5] Abrate, S., "Impact on Composite Structures," ambridge, Cambridge university press, 1998.
- [6] Sjoblom, P., Hartness, J. and Cordell, T., "On Low-Velocity Impact Testing of Composite Materials," Journal of composites material, Vol. 22, No. 01, pp. 30-52, 1988.
- [7] Shivakumar, K., Elber, W. and Illg, W., "Prediction of Low-Velocity Impact Damage in Thin Circular Laminates," Journal of Applied Mechanics, Vol. 23, No. 03, pp. 442-449, 1985.
- [8] Cantwell, W. and Morton, J., "The Impact Resistance of Composite Materials-a Review," Composites, Vol. 22, No. 05, pp. 347-362, 1991.
- [9] Liu, D. and Malvern, L., "Matrix Cracking in Impacted Glass/Epoxy Plates," Journal of composites, Vol. 21, No. 07, pp. 594-609, 1987.
- [10] Joshi, S. and Sun, C., "Impact-Induced Fracture Initiation and Detailed Dynamic Stress Field in the Vicinity of Impact (Retroactive Coverage)," in American Society of Composites 2nd Tech.conf, pp177-185, 1987.
- [11] Armakan, D. M. and Roye, A., "A Study on the Compression Behavior of Spacer Fabrics Designed for Concrete Applications," Fibers and Polymers, Vol. 10, No. 01, pp. 116-123 ,2009.
- [12] Delavari, K. and Dabiryan, H., "Effect of Z-fiber Orientation on the Bending Behavior of Sandwich-Structured Composite: Numerical and Experimental Study," Composite structures, Vol. 256, pp 113-140, 2021.
- [13] Dabiryan, H., Hasanalizade, F., and Sadighi, M., "Low-Velocity Impact Behavior of Composites Reinforced with Weft-Knitted Spacer Glass Fabrics," Journal of Industrial Textile, Vol. 49, No. 04, pp. 465– 483, 2019.
- [14] Chao, Z. and Hairu, L., "Compressive Properties of Syntactic Foam Reinforced by Warp-Knitted Spacer Fabric," Cellular Polymers, Vol. 34, No. 04, pp. 173-188, 2015.
- [15] Buffel, B., Desplentere, F., Bracke, K. and Verpoest, I., "Modelling Open Cell-Foams Based on the WeairePhelan Unit Cell with a Minimal Surface Energy Approach," International Journal of Solids and Structures, Vol. 51, No. 19-20, pp.3461-3470, 2014.
- [16] Zhiqiang, L., Changqing, X., Jing, L., Wangt, Z. and Zhao, L., "Effect of Loading Rate on the Compressive Properties of Open-Cell Metal Foams," Materials Science & Engineering A, Vol. 592, No.1, pp. 221-229, 2014.
- [17] Ashby, Michael F., et al., "Metal foams: a Design Guide," Elsevier, 2000.
- [18] Sadighi, M., and Salami, S. J., "An Investigation on Low-Velocity Impact Response of Elastomeric & Crushable Foams," Central European Journal of Engineering, Vol. 02, No. 04, pp. 627-637, 2012.
- [19] Schüler, P., Fisher, S., Bührig-Polaczek, A. and Fleck, Cl., "Deformation and Failure Behaviour of Opencell Al Foams Under Quasistatic and Impact Loading," Materials Science & Engineering, Vol. 587, No. 01, pp.250-261, 2013.
- [20] Hesami, R., Hassani, H., Ajeli, S. and Zadhoosh, A., "Investigation Into the Energy Absorption Capacity of Reinforced Composite by 3D weft-knitted Fabrics," In Persian, Journal of Textile Science and Technology, Vol. 02, No. 02, pp. 65-70, 2012.
- [21] Azadian, M., Hasani, H. and Shokrieh, M. M., "The Novel Three-Dimensional Weft Knitted Sandwich Composites Under Drop-Weight Impacts in Different Energy Levels," In Persian, Journal of Science and Technology of Composites, Vol. 05, No. 02, pp. 271-278, 2018.
- [22] Ma, P., Zhang, F., Gao, Z., Jiang, G. and Zhu, Y., "Transverse Impact Behaviors of Glass Warp-Knitted Fabric/Foam Sandwich Composites Through Carbon Nanotubes Incorporation," Composites: Part B, Vol. 56, No. 01, pp. 847–856, 2014.
- [23] Guo, X., Hairu L. and Li Z., "Investigation on the Impact and Compression-After-Impact Properties of Warp-Knitted Spacer Fabrics," Textile Research Journal, Vol. 83, No. 9, pp. 904-916, 2013.